

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2022-11-01

Diarienummer 0370/22

Handläggare

Tasso Stafilidis

Telefon: 031-368 42 71

E-post: tasso.stafilidis@goteborg.com

Yttrande över remiss från Kulturdepartementet - Betänkandet Kreativa Sverige! Nationell strategi för främjande av hållbar utveckling för företag i kulturella och kreativa branscher (SOU 2022:44)

Stadsledningskontorets diarienummer: 1018/22

Förslag till beslut

I styrelsen för Göteborg & Co AB:

1. Kulturdepartementets betänkande Kreativa Sverige! Nationell strategi för främjande av hållbar utveckling för företag i kulturella och kreativa branscher (SOU 2022:44), tillstyrks.

Sammanfattning

Betänkandet omfattar den statliga politiken över en framtida tioårsperiod och innehåller huvudsakligen ett förslag till nationell strategi för främjande av hållbar utveckling för företag i kulturella och kreativa branscher.

Betänkandets huvudsakliga innehåll är att hantera en statlig grundstruktur för företag inom kulturella och kreativa branscher, med fastställande av nationell strategi, inrättande av ett nationellt samordningskontor, nya och tydligare uppdrag för främjandeaktörer samt en översyn av regler och stödsystem. Strategin omfattar statlig nivå, men är också tänkt att kunna inspirera och erbjuda vägledning för beslut om offentliga insatser inom alla samhällsnivåer, däribland regioner, kommuner och Sametinget.

Förslaget ger inga direkta konsekvenser för regioners, kommuners eller Sametingets kostnader. Emellertid kan vissa av de föreslagna statliga insatserna inom strategin riktas mot regioner, kommuner och Sametinget, exempelvis kring kunskapsuppbyggnad. Dessa aktörer kan därför få kostnader för administration och arbetstid, i den mån de vill ta del av insatserna, men samtidigt få tillgång till statliga medel för verksamhetsutveckling.

Förslaget förväntas ge ökade skatteintäkter i hela landet genom fler expansiva företag som omsätter mer pengar, och ger kringeffekter i den lokala ekonomin genom att exempelvis bidra till ökad kulturturism.

Betänkandet Kreativa Sverige! lyfter värdet av att statlig, regional och kommunal nivå i hela landet samverkar. Bolagen i kluster Turism, kultur och evenemang (TKE) bedömer att förslaget om den föreslagna statliga strategin går i linje med den utveckling som klustret vill se inom Göteborgs Stad. Målsättningar som berör företag inom kulturella och kreativa branscher återkommer bland annat inom Göteborgs Stads kulturprogram, näringslivsstrategiska program och i det nya destinationsutvecklingsprogrammet.

Bolagen i klustret Turism, kultur och evenemang har tillsammans berett betänkandet. Göteborg & Co har inhämtat synpunkter från Got Event, Liseberg och Göteborgs Stadsteater. Föreliggande yttrande utgör således ett samlat svar för bolagen i TKE-klustret.

Bolagen i kluster Turism, kultur och evenemang ser mycket positivt på utredningens bredd och omfattning och ställer sig positiva till betänkandet och föreslår att Göteborg & Co:s styrelse tillstyrker förslagen i betänkandet Kreativa Sverige!

Bedömning ur ekonomisk dimension

TKE-klustret ser positivt på effekterna ur den ekonomiska dimensionen och instämmer i de bedömningar som anges i utredningens betänkande och ser positivt på effekten av ökade skatteintäkter samt kringeffekter genom ökad kulturturism:

”Förslaget ger inga direkta konsekvenser för regioners, kommuners eller Sametingets kostnader. Emellertid kan vissa av de föreslagna statliga insatserna inom strategin riktas mot regioner, kommuner och Sametinget, exempelvis kring kunskapsuppbyggnad. Dessa aktörer kan därför få kostnader för administration och arbetstid, i den mån de vill ta del av insatserna, men samtidigt få tillgång till statliga medel för verksamhetsutveckling.

Förslaget förväntas ge ökade skatteintäkter i hela landet genom fler expansiva företag som omsätter mer pengar, och ger kringeffekter i den lokala ekonomin genom att exempelvis bidra till ökad kulturturism.”

Bedömning ur ekologisk dimension

TKE-klustret ser positivt på effekterna ur den ekologiska dimensionen och instämmer i de bedömningar som anges i utredningens betänkande om att förslagen bland annat underlättar för de kreativa företagen att ställa om till en miljömässig mer hållbar verksamhet och produktion:

”Strategins förslag för att långsiktigt främja en hållbar utveckling för företagen i de kulturella och kreativa branscherna är utformad på ett sätt så att de bidrar till att uppfylla miljöpolitiska mål och en övergripande hållbar utveckling där de kulturella och kreativa företagen ses som en självklar del i att bidra till det större omställningsarbete som nu sker globalt och på EU-nivå. Strategins sex prioriterade områden anger vilka globala mål inom Agenda 2030 som strategin bidrar till. Förslagen ligger också i linje med det gemensamma arbetet inom EU om den gröna given som syftar till att göra EU klimatneutralt till 2050 där programmet Kreativa Europa och initiativet New European Bauhaus kopplar företag inom kulturella och kreativa branscher som ett sätt att nå hållbar utveckling och nå målen för grön omställning.

Ett av strategins prioriterade områden inom den kommande tioårsperioden syftar till insatser som fortsatt möjliggör och underlättar för företagen att ställa om till en mer

miljömässigt mer hållbar verksamhet och produktion på områden som energiförbrukning, materialval, återbruk, transporter och minskad användning av vatten och som en del av omställningen till en cirkulär ekonomi. Detta är insatser och åtgärder som bidrar till att på sikt minska klimatavtrycket.

Samtidigt innebär den utökade datorkraft som kommer att krävas för att driva nya tekniska innovationer av vikt för utvecklingen av kulturella och kreativa branscher som blockkedjelösningar, metaverse och NFT:s (Non Fungible Tokens) en klimatpåverkan och ökat utsläpp av globala växthusgaser.”

Bedömning ur social dimension

Bolagen i TKE-klustret ser många positiva effekter ur den social dimensionen och instämmer i de bedömningar som anges i utredningens betänkande vad gäller konsekvenser ur den sociala dimensionen vad gäller jämställdhet, integration, hållbar arbetsmarknad, inkludering och deltagande:

”Den del i förslaget som rör en hållbar arbetsmarknad och kompetensförsörjning syftar till att bredda och bygga upp basen av talanger för en långsiktig och konkurrenskraftig utveckling av kulturella och kreativa branscher och där potentialen i inkludering och mångfald utnyttjas. Strategin bidrar på så sätt till en jämnare fördelning av kvinnor och män, flickor och pojkar samt människor med annan könstillhörighet inom kulturella och kreativa branscher.

Den del i förslaget som syftar till stärkta förutsättningar på det upphovsrättsliga området, möjliggör en jämn fördelning av makt och inflytande och ekonomisk jämställdhet.

De delar av förslaget som handlar om en hållbar arbetsmarknad och kompetensförsörjning samt platsutveckling påverkar genom att de möjliggör att fler av Sveriges nya invånare blir delaktiga i samhället. Strategin syftar i dessa delar till att tillgodose behovet av att öka mångfalden av utövare inom kulturella och kreativa näringar och att stärka platsens attraktivitet genom kulturella och kreativa verksamheter. Syftet är främst att bredda och bygga upp basen av talanger för en långsiktig och konkurrenskraftig utveckling av kulturella och kreativa branscher och att utveckla platser och orter på ett sätt som lockar till boende och verksamheter. Vi bedömer att detta även bidrar till att öppna upp och gör kulturella och kreativa verksamheter tillgängligt för flera samhällsgrupper och skapar möjligheter till social inkludering på flera platser i landet.

Nyligen gjorda kartläggningar visar att andelen företagare med utländsk bakgrund inom kulturella och kreativa branscher är drygt tio procent (jämfört med femton procent för samtliga företag och andelen företagsledare har under perioden 2015–2019 ökat med 3 procentenheter.

Genom att genomföra insatserna som syftar till att stärka företagandet inom kulturella och kreativa branscher, skapas indirekt effekter av betydelse för det omgivande samhället, kulturutövande, kulturskapande eller allas möjlighet att delta i kulturlivet, ett levande kulturarv och lokala kulturmiljöer, tillgången till utbildning eller utbudet av utbildningar, möjlighet att försörja sig samt tillgänglighet till regioner och offentliga platser.”

Bilagor

1. Länk till betänkandet på regeringens hemsida:
[SOU 2022:44, Kreativa Sverige! Nationell strategi för främjande av hållbar utveckling för företag i kulturella och kreativa branscher.](#)

Ärendet

Kommunstyrelsen har den 23 september 2022 översänt betänkandet Kreativa Sverige! på remiss till styrelsen för Göteborg & Co. Yttrande ska lämnas senast den 11 november 2022. Övriga remissinstanser inom staden är Kulturnämnden och Business Region Göteborg.

Beskrivning av ärendet

Regeringen beslutade den 3 november 2021 att ge en särskild utredare i uppdrag att lämna förslag till en samlad nationell strategi med syfte att under den kommande tioårsperioden främja långsiktig och hållbar utveckling av de kulturella och kreativa näringarna i hela landet (dir. 2021:100).

Utredaren fick i uppdrag att analysera och identifiera utvecklingsbehov inom sju utpekade områden av betydelse för att uppfylla målen för strategin, bland annat samverka mellan relevanta aktörer, offentliga stödinsatser, kapitalförsörjning, platsutveckling och synergier med besöksnäringen. Utredaren fick även i uppdrag att identifiera eventuella ytterligare områden med påverkan på de kulturella och kreativa näringarna som är i behov av utveckling, ge förslag på aktörer som ska ansvara för uppföljning och göra en tydlig prioritering bland de förslag som lämnas.

Utredningen har antagit namnet Kreativa Sverige! (Ku 2021:03). Nytt tilläggsdirektiv förlängde utredningstiden till den 5 augusti 2022 (dir. 2022:21). Visionen för Kreativa Sverige! har företagen i centrum. De kulturella och kreativa branscherna utgör en självklar del av svensk ekonomi med resilienta företag i ett dynamiskt kultur- och näringsliv som fortsätter att producera innehåll i världsklass, skapar jobb, och bidrar till kulturell, social, miljömässig och ekonomisk hållbarhet i hela Sverige och resten av världen.

En tiondel av Sveriges alla företag finns i de kulturella och kreativa branscherna, och de sysselsätter cirka 190 000 personer. De har under flera år haft en hög och ihållande tillväxt; deras samlade förädlingsvärde ökade med 11 procent 2010–2016 medan antalet företag i branscherna ökade med 13 procent. Kulturella och kreativa privata företag och företagare är viktiga även för kulturlivet, bland annat för att kulturlivet till största delen utgörs av sådana företag.

Den nationella strategins utgångspunkter är flera. Kulturella och kreativa branscher bidrar till att nå flera och olika politiska mål. Det finns olika drivkrafter och skilda behov hos företagen inom de kulturella och kreativa branscherna. Det statliga främjandet för företag inom kulturella och kreativa branscher behöver anpassas. Det finns större hinder för företag inom kulturella och kreativa branscher än för genomsnittet företag och det finns också behov av att öka kunskapen om kulturella och kreativa branschers effekter, både hos aktörerna och statliga aktörer. Det finns också en annan logik kring exportmognad hos företag inom kulturella och kreativa branscher än för genomsnittet företag. Det råder

större vilja hos företag inom kulturella och kreativa branscher för tillväxt/expansion än för genomsnittet företag. Bättre designade statliga främjandeinsatser skulle öka den kulturella hållbarheten i samhället på sikt.

Betänkandet bedömer att det finns stor potential för en hållbar samhällsutveckling genom att stödja företag inom kulturella och kreativa branscher till ökad tillväxt och kulturell produktion. Men för att den ska kunna infrias med god effekt menar betänkandet att staten behöver undanröja en rad hinder som dessa företag möter och som i hög grad kräver specifikt anpassade lösningar inom kultur-, närings- och exportfrämjande. Betänkandet pekar på att både politik och företag behöver förhålla sig till en hög förändringstakt, inte minst gällande konkurrenskraften i en global kontext. Betänkandets förslag till strategi ger förslag på operativ politisk riktning på statlig nivå genom hänsyn till olika politikområden, omvärldsförändringar, och att kulturella och kreativa branscher är en outnyttjad potential. De offentliga systemen bör gå i takt med tvärpolitiska ansvar som ger synergier med möjligheter för att uppnå näringspolitiska och utrikespolitiska mål ihop med kulturpolitiska mål och insatser samt grön omställning och social hållbarhet.

Strategin skär främst över tre områden: kultur- och mediepolitik, närings- och exportpolitik samt regional utvecklingspolitik. Betänkandet Kreativa Sverige! omfattar politikområden på statlig nivå. Avstämningar under betänkandes framtagande har skett med regioner men inte kommuner.

Förslaget är att genomförandet under tio år ska ske fokuserat i sex prioriterade strategiska områden, med målsättningar per område för vad som ska uppnås och följas upp. Inom respektive prioritering beskrivs behov av utveckling för företag i olika företagsgrupper och av ett utvecklat främjande. Till strategin finns en bilaga med förslag på insatser under varje strategisk prioritering. De sex strategiska områdena är:

1. Tydligt tvärpolitiskt ansvar för kunskap, synergier och samverkan
2. Förnyelse av rådgivning, kapitalförsörjning och innovationsstöd
3. Långsiktigt och snabbt på upphovsrättens marknad
4. Export, internationalisering och värdeskapande utomlands
5. Hållbar arbetsmarknad och kompetensförsörjning för alla
6. Platsens betydelse för kulturella och kreativa verksamheter (och tvärtom).

De sex prioriteringarna återspeglar och balanserar olika behov av utveckling som företrädare för kulturella och kreativa branscher, Sveriges regioner och Sametinget har uttalat är angelägna för området. Prioriteringarna är formade med hänsyn till megatrender och aktuell utveckling i omvärlden; till exempel effekterna av klimatförändringarna, fortsatt framväxt av ett kunskapsamhälle, teknologisk utveckling, effekterna av ett nytt säkerhetspolitiskt läge och återstarten efter covid-19-pandemin. Prioriteringarna ligger även väl i linje med EU:s motsvarande strategi för kulturella och kreativa branscher från år 2022.

Den strategiska prioriteringen Tydligt tvärpolitiskt ansvar för kunskap, synergier och samverkan är central i betänkandet och genomförandet av den är en grundförutsättning för att kunna genomföra övriga prioriteringar i strategin. Närings-, kultur- och

utrikesdepartementen är särskilt berörda, men även finans-, justitie- och infrastrukturdepartementen eftersom det finns betydande strategisk påverkan för Sverige i frågor om samhällsbyggnad, immaterialrätt och digitalisering. Regeringen har avgränsat utredningens arbete från att föreslå författningsändringar och från att analysera skattefrågor. I yttrandet över remissen ingår inte att lämna synpunkter på frågor som rör skatt.

Beredning av ärendet

Göteborg & Co har i ärendet inhämtat synpunkter från dotterbolagen i kluster Turism, kultur och evenemang (TKE); Liseberg AB, Göteborgs Stadsteater AB samt Got Event AB. Föreliggande yttrande utgör ett samlat svar för bolagen i TKE-klustret. Någon dialog med aktörer inom de konstnärliga och kreativa näringarna har inte hållits.

Bolagets bedömning

Bolagen i kluster Turism, kultur och evenemang ser mycket positivt på utredningens bredd och omfattning och ställer sig positiva till att tillstyrka förslagen i betänkandet.

Betänkandets två övergripande mål i strategin är: att staten ska forma ett mer ändamålsenligt och effektivt främjande av företag i de kulturella och kreativa branscherna där olika statliga system går i takt och synergier uppstår i statens arbete, samt att staten ska stimulera en långsiktigt hållbar utveckling av företag i de kulturella och kreativa branscherna i hela Sverige.

Bolagen i TKE-klustret bedömer att dessa två övergripande mål förstärker det arbete som pågår i Göteborgs Stad inom exempelvis det kommande Destinationsutvecklingsprogrammet och Handlingsplanen för kulturprogrammet, det befintliga Näringslivsstrategiska programmet samt i det arbete som pågår på regional nivå inom VGR.

Om utredningsbetänkandets förslag genomförs är det TKE-klustrets bedömning att detta även kommer att få positiva effekter på såväl regional som lokal nivå.

Bolagen i klustret Turism, kultur och evenemang – Göteborg & Co AB, Got Event AB, Liseberg AB och Göteborgs Stadsteater AB – tillstyrker analyserna, beskrivningarna och förslagen i betänkandet Kreativa Sverige! Nationell strategi för främjande av hållbar utveckling för företag i kulturella och kreativa branscher (SOU 2022:44).

Peter Grönberg, VD